

Mezinárodní právo soukromé – 1. seminář

Mgr. Klára Svobodová

Co je mezinárodní právo soukromé?

Mezinárodní právo soukromé

- samostatné, zvláštní odvětví právního řádu
- součást právního řádu každého státu

Co je předmětem MPS?

Předmět MPS

- soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem

soukromoprávní = občanskoprávní,
obchodněprávní, rodinněprávní,
pracovněprávní

Čím může být dán mezinárodní prvek?

Mezinárodní prvek

- vztah k zahraničí u:
  - 1) subjektu
  - 2) skutečnosti právně významné pro vznik a existenci vztahu
  - 3) předmětu
  - 4) souvisejícího vztahu

Jaké jsou složky MPS?

Složky MPS

- mezinárodní právo soukromé -> určení právního režimu právních vztahů
- mezinárodní právo procesní -> mezinárodní pravomoc, uznání a výkon cizích rozhodnutí, právní pomoc, postavení cizinců v řízení

**Jaké druhy norem v MPS
najdeme?**

Normy MPS - 1

- normy vnitrostátního původu
- normy mezinárodního původu
- normy „evropského“ původu

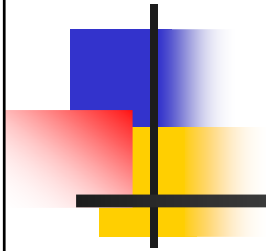
Normy MPS - 2

- kolizní normy
- přímé normy
- věcné normy MPS
- normy MPP

Jaké skupiny pramenů v MPS najdeme?

Prameny MPS

- vnitrostátní právní předpisy
- mezinárodní smlouvy
- komunitární právní předpisy

Kolize pramenů MPS

- vnitrostátní právní předpis x mezinárodní smlouva
- vnitrostátní právní předpis x akt komunitárního práva
- mezinárodní smlouva x mezinárodní smlouva
- mezinárodní smlouva x akt komunitárního práva

Vnitrostátní předpis x mezinárodní smlouva

- článek 10 Ústavy -> aplikační přednost
- mezinárodní smlouva
- ČR je touto smlouvou vázána
- k ratifikaci dal souhlas Parlament
- mezinárodní smlouva je vyhlášena
- mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než vnitrostátní předpis

Vnitrostátní předpis x akt komunitárního práva

- vyplývá z práva ES -> judikatura ESD
  - zásada přednosti
- > rozhodnutí ESD ve věci Costa v E.N.E.L. č. 6/64

Mezinárodní smlouva x akt komunitárního práva

- není obecné pravidlo
  - obvykle upraveno výslovně v komunitárních předpisech
- > př. Nařízení Brusel I (články 68, 69, 70, 71)

Konflikt konvencí - 1

- oba státy jsou vázány jednou smlouvou, pouze jeden z nich je vázán druhou smlouvou => smlouva, kterou jsou vázány oba státy
- oba státy jsou vázány dvěma smlouvami =>

Konflikt konvencí - 2

- vztah obou smluv je výslovně upraven alespoň v jedné z nich => zdánlivý střet
- vztah smluv není upraven ani v jedné z nich -> Vídeňská úmluva o smluvním právu (15/1988 Sb.)

Konflikt konvencí - 3

- smlouvy se týkají téhož předmětu:
  - > lze je použít současně => použití obou
    - pravidlo maximální účinnosti
  - > nelze je současně použít => lex posterior derogat legi priori
- tentýž předmět (stejné právní vztahy, stejný typ norem)

Konflikt konvencí - 4

- smlouvy nemají tentýž předmět => lex specialis derogat legi generali
- kritéria speciality:
  - > úžeji vymezený okruh právních vztahů
  - > menší počet smluvních stran
  - > přímé normy
  - > snadnější dosažení výsledku

Konflikt konvencí - 5

1.	vztah smluv je v nich upraven	zdánlivý střet		
2.	vztah smluv v nich není upraven	mají tentýž předmět	je možné je použít současně	maximální účinnost
			není možné je použít současně	lex posterior
		nemají tentýž předmět	lex specialis derogat legi generali	

Příklad na kolizi pramenů

- podnikatel z ČR a podnikatel ze SR uzavřeli kupní smlouvu
- Čech nezaplatil kupní cenu
- spor se řešil v rozhodčím řízení na Slovensku => rozhodčí nález
- Slovák chce uznat a vykonat rozhodčí nález v ČR

Příklad na kolizi pramenů

- právní úpravy dopadající na uznání a výkon rozhodčího nálezu v ČR:
  - > ZRŘ
  - > dvoustranná smlouva o právní pomoci mezi ČR a SR
  - > Ženevský protokol a Ženevská úmluva
  - > Newyorkská úmluva

Příklad na kolizi pramenů

Článek VII/2 NÚ

- Ženevský protokol o doložkách o rozsudím z roku 1923 a Ženevská úmluva o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927 pozbudou platnosti mezi Smluvními státy v době a v rozsahu, v němž se tato Úmluva stane pro ně závaznou.

Článek VII/1 NÚ

- Ustanovení této Úmluvy se nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod uzavřených Smluvními státy o uznání a výkon rozhodčích nálezů, ani nemohou zbavit žádnou zúčastněnou stranu případného práva použití rozhodčího nálezu způsobem a v rozsahu stanoveném zákonodárstvím nebo smlouvami země, v níž je nález uplatňován.

Řešení příkladu

- ZRŘ x mezinárodní smlouvy => článek 10 Ústavy
- Ženevská úmluva x NÚ => článek VII/2 NU
- Newyorkská úmluva x dvoustranná smlouva => článek VII/1 NÚ
- Článek VII/1 NÚ druhá věta

Mezinárodní smlouvy

- mnohostranné x dvoustranné
- unifikující kolizní normy x unifikující přímé normy

- o právní pomoci
- v oblasti rozhodčího řízení
- v oblasti obchodu a hospodářských styků
- v oblasti mezinárodní přepravy
- v oblasti ochrany autorských a průmyslových práv
- o diplomatických a konzulárních stycích

Právo ES - 1

= komunitární právo

- 1.5. 2004
- právo ES x právo EU
- zásada přednosti komunitárního práva před právem národním

Právo ES - 2

- primární právo
- sekundární právo
- smíšené akty
- obecné právní zásady

Primární právo

- článek 65 Smlouvy o založení ES -> právní základ Evropského justičního prostoru (od roku 1999 – Amsterdamská smlouva)
- článek 293 SES (subsidiární smlouvy)

Článek 65 SES

*Opatření v oblasti soudní spolupráce v **občanských věcech s mezinárodním prvkem** přijímaná podle článku 67, pokud je to **nutné k řádnému fungování vnitřního trhu**, zahrnují mimo jiné:*

a) zlepšení a zjednodušení:

- *systemu mezinárodního **doručování** soudních a mimosoudních písemností*
- *spolupráce při opatřování **důkazů***
- ***uznání a výkonu** soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech*

*b) podporu slučitelnosti **kolizních norem** platných v členských státech a předpisů pro řešení **kompetenčních sporů***

c) odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, popřípadě podporu slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech

Článek 293 SES

Členské státy zahájí mezi sebou v případě potřeby jednání s cílem zajistit ve prospěch svých státních příslušníků:

- zjednodušení formalit, jimž podléhá vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů*

Evropský justiční prostor - 1

- souhrn právních norem – součást:
  - práva ES
  - mezinárodních smluv uzavřených mezi členskými státy ES (subsidiární smlouvy)
  - vnitrostátního práva jako důsledek provedení práva ES

Evropský justiční prostor - 2

- jednotný přístup k soudům (mezinárodní pravomoc)
- jednotné nakládání s právem (unifikace kolizních norem)
- jednotné nakládání s rozhodnutími a veřejnými listinami (hladké uznání a výkon)
- právní pomoc

Sekundární právo

- článek 249 SES
- nařízení
- směrnice
- rozhodnutí
- doporučení, stanoviska

Nařízení

- právní normativní akt
- závaznost na úrovni Společenství i na úrovni členských států
- zavazuje nejen členské státy, ale i jejich vnitrostátní subjekty
- přímá použitelnost

Směrnice

- nemá obecnou závaznost
- zavazuje subjekty, kterým je adresována -> členské státy
- stanoví výsledek, jehož má být dosaženo
- implementace

Judikatura ESD

- nezbytnost jednotného výkladu práva ES
- zajištění jednotného výkladu a aplikace komunitárního práva (článek 220 SES)
- faktické dotváření práva

Přehled předpisů EJP - 1

- unifikace kolizních norem
  1. Úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv (Římská úmluva)
- mezinárodní pravomoc, uznání a výkon rozhodnutí
  1. Nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (Brusel I)
  2. Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003, o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a rodičovské zodpovědnosti (Brusel II)
  3. Nařízení Rady (ES) č. 805/2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
  4. Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu

Přehled předpisů EJP - 2

- Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o úpadkovém řízení
- právní pomoc
- 1. Nařízení Rady (ES) č. 1348/2000, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech
- 2. Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001, o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech
- Rozhodnutí Rady 2001/470/ES, o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci

Budoucnost EJP

- transformace Římské úmluvy do nařízení (Řím I)
- návrh nařízení o právu rozhodném pro mimosmluvní závazky (Řím II)
- úprava v oblasti rodinného práva
- úprava v oblasti dědického práva
- evropské řízení o drobných pohledávkách

Vnitrostátní předpisy

- zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (ZMPS)
  - část I. – kolizní ustanovení
  - část II. – mezinárodní právo procesní
- zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (§§36 – 40)

Vnitrostátní předpisy

- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník - §§729 – 755 (věcné normy MPS), §§21 – 26
- zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový – kolizní normy
- zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
- zákoník práce

Děkuji za pozornost.
